

26 Φεβρουαρίου, 1993

[ΛΟΪΖΟΥ, Π., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ, ΠΑΠΑ-
ΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ,
ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ ΧΑ-
ΤΖΗΣΑΒΒΑ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝΑ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΥΠΟ
ΚΡΑΤΗΣΗ ΣΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ, ΓΙΑ ΑΔΕΙΑ ΝΑ
ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΙ ΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΕΝΤΑΛΜΑΤΟΣ ΤΗΣ
ΦΥΣΗΣ HABEAS CORPUS ΚΑΙ CERTIORARI

ΚΑΙ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΦΥ-
ΛΑΚΩΝ, ΜΕ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ 18 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1992, ΝΑ
ΜΗΝ ΕΠΙΤΡΕΨΕΙ ΤΗΝ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΗ ΤΟΥ ΕΝ ΛΟΓΩ ΔΗ-
ΜΗΤΡΑΚΗ ΧΑΤΖΗΣΑΒΒΑ.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8804)

*Προνομακά Εντάλματα — Habeas Corpus — Δεν χρειάζεται άδεια του
Δικαστηρίου για την υποβολή αίτησης — Αίτηση για χορήγηση τέτοι-
ας άδειας είναι μάταιη και χωρίς αντικείμενο και αποτελεί ουσιαστική
δικονομική παράβαση σε βαθμό που να είναι άκυρη από την αρχή.*

*Προνομακά Εντάλματα — Δεν υπάρχουν δικονομικοί κανονισμοί που 5
να διέπουν την υποβολή σχετικών αιτήσεων — Το Ανώτατο Δικαστή-
ριο της Κύπρου από την ανεξαρτησία και μετέπειτα ακολούθησε δι-
καστική πρακτική ανάλογη, αλλά όχι ταυτόσημη, με την πρακτική που
προέβλεπαν οι Αγγλικοί διαδικαστικοί κανονισμοί πριν την ανεξαρ-
τησία. 10*

Ο εφεσείων είχε βρεθεί ένοχος φόνου εκ προμελέτης και είχε κα-
ταδικασθεί από το Κακουργοδικείο Λευκωσίας σε ποινή φυλάκισης
δια βίου. Αρχικά του είχε κοινοποιηθεί ότι, με βάση τους Περί Φυ-
λακών (Γενικοί) Κανονισμούς θα απολυόταν στις 18.9.92. Την ημέρα
εκείνη όμως ο Διευθυντής των Φυλακών δεν προέβη στην απόλυση 15
του εφεσείοντα, μετά από γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, ότι η
σχετική πρόνοια στους πιο πάνω Κανονισμούς ήταν αντίθετη με τις
πρόνοιες του Ποινικού Κώδικα και με τον εξουσιοδοτικό νόμο Περί
Πειθαρχίας στις Φυλακές, Κεφ. 286 και Ν. 85/83. Ο εφεσείων υπέβα-
λε μονομερή αίτηση για χορήγηση άδειας για καταχώρηση αίτησης για 20
έκδοση προνομακού εντάλματος Habeas Corpus. Το πρωτόδικο

Δικαστήριο, αφού εξέτασε την ουσία της αίτησης, την απέρριψε, διότι έκρινε ότι δεν είχε καταδειχθεί εκ πρώτης όψεως υπόθεση που να δικαιολογεί την παροχή άδειας για την καταχώρηση αίτησης για έκδοση εντάλματος Habeas Corpus.

5 *Αποφασίσθηκε ότι:*

Για την υποβολή αίτησης για ένταλμα Habeas Corpus καμμία άδεια δεν ήταν ποτέ, σε όλη την μακροαίωνα ιστορία του εντάλματος αυτού, αναγκαία, για το πρόδηλο λόγο ότι η αίτηση για την ελευθερία του ατόμου δεν υποβάλλεται ύστερα από άδεια. Η μονομερής αίτηση, στην παρούσα περίπτωση, ήταν μάταιη, χωρίς κανένα χρησιμοσκοπικό και συνιστούσε δικονομική παράβαση που ήταν ουσιώδης και καθιστούσε την αίτηση άκυρη από την αρχή. Κατά συνέπεια η αίτηση, και κατ'επέκταση η έφεση, έπρεπε να απορριφθούν χωρίς εξέταση της ουσίας.

15 *Η έφεση απορρίφθηκε.*

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Hadjisavvas v. Republic (1988) 2 C.L.R. 37

Ramadan v. Electricity Authority of Cyprus 1 R.S.C.C. 49

Vassiliou v. Disciplinary Committees (1979) 1 C.L.R. 46

20 *In re Frangos (1981) 1 C.L.R. 691*

Frangos v. Medical Disciplinary Board (1983) 1 C.L.R. 256

Christofi v. Iacovidou (1986) 1 C.L.R. 236

Kyriakides v. The Republic 1 R.S.C.C. 66

25 *Schmuel v. The Officer in Command, Illegal Jewish Immigrants Camp, Karaolos VIII C.L.R. 158*

Berenger v. Goburdhum [1986] L.R.C. (Cost) 707

In re Kakos (1985) 1 C.L.R. 250

Ανθίμου (1991) 1 Α.Α.Δ. 41.

Έφεση.

Έφεση από τον αιτητή κατά της απόφασης Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου Κύπρου (Πικής, Δ.) που δόθηκε στις 9 Οκτωβρίου, 1992 (Αρ. Αίτησης 134/92) με την οποία η αίτηση του για χορήγηση άδειας να καταχωρήσει αίτηση για έκδοση εντάλματος Habeas Corpus και Certiorari απορρίφθηκε. 5

Χρ. Πουργουρίδης με Α. Χειμώνα, για τον Εφεσεύοντα - αιτητή.

Cur. adv. vult.

Α.Ν. ΛΟΪΖΟΥ, Π.: Την ομόφωνη Απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής κ. Δ.Γ. Στυλιανίδης. 10

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Ο αιτητής με μονομερή αίτηση ζήτησε τις πιο κάτω θεραπείες:

“(α) Άδεια για να καταχωρηθεί αίτηση για ένταλμα της φύσεως Habeas Corpus και Certiorari για παραπομπή στο Ανώτατο Δικαστήριο και ακύρωση της απόφασης του Διευθυντού Φυλακών ημερομηνίας 18/9/1992 με την οποία απόφαση συνεχίζεται παράνομα η κράτηση του αιτητή στις Κεντρικές Φυλακές. 15

(β) Διάταγμα διατάσσει τον Διευθυντή Φυλακών όπως αφήσει ελεύθερο τον αιτητή.” 20

Κατά την ακρόαση της αίτησης ενώπιον Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ο δικηγόρος του εφεσεύοντα ανέπτυξε επιχειρηματολογία με σκοπό να ικανοποιήσει το Δικαστήριο ότι έπρεπε να δοθεί άδεια για καταχώριση αίτησης για την έκδοση εντάλμων της φύσεως Habeas Corpus και Certiorari. 25

Το πρωτόδικο Δικαστήριο αποφάσισε ότι ο εφεσεύων δεν απέδειξε εκ πρώτης όψεως υπόθεση, ώστε να δικαιολογείται η παροχή άδειας για την καταχώριση αίτησης για έκδοση των εντάλματων αυτών, και απέρριψε την αίτηση.

Ούτε ο δικηγόρος του αιτητή, ούτε το πρωτόδικο Δικαστήριο ασχολήθηκαν με τη δεύτερη θεραπεία, πρόδηλα γιατί το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να εκδίδει στη διαδικασία αυτή το αιτούμενο διάταγμα. 30

Στην ειδοποίηση εφέσεως αναφέρεται ότι:-

“Το πρωτόδικο δικαστήριο εσφαλμένα δεν παρεχώρησε άδεια στον αιτητή να καταχωρίσει αίτηση για έκδοση εντάλματος της φύσης Habeas Corpus και Certiorari:-”

Ακολουθούν έξι λόγοι για στήριξη της έφεσης.

5 Τα αναντίλεκτα γεγονότα της υπόθεσης είναι τα ακόλουθα:-

Ο εφεσείων βρέθηκε ένοχος φόνου εκ προμελέτης στην Ποινική Υπόθεση Αρ. 20080/84 από το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας και του επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης διά βίου. Εφεσίβρισε την απόφαση του Κακουργιοδικείου. Η έφεση απορρίφθηκε και η καταδίκη επικυρώθηκε από το Εφετείο - [βλ. *Hadjisavvas v. Republic* (1988) 2 C.L.R. 37].

15 Είχε αρχικά κοινοποιηθεί στον εφεσείοντα ότι θα απολυόταν, με βάση τους περί Φυλακών (Γενικοί) Κανονισμούς του 1981 και 1987 (Κ.Δ.Π. 18/81 και Κ.Δ.Π. 76/87), στις 20 Σεπτεμβρίου, 1992, αλλά, επειδή η 20ή Σεπτεμβρίου ήταν Κυριακή και η 19η Σεπτεμβρίου δεν ήταν εργάσιμη ημέρα για τη Δημόσια Υπηρεσία, θα απολυόταν στις 18 Σεπτεμβρίου, 1992.

20 Ο Διευθυντής Φυλακών, ύστερα από γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, στις 18 Σεπτεμβρίου, 1992, πληροφόρησε τον αιτητή ότι δεν ήταν δυνατό να αποφυλακιστεί την ημέρα εκείνη, γιατί είχε καταδικαστεί σε φυλάκιση διά βίου και οι σχετικοί Κανονισμοί είναι αντίθετοι και ασύμφωνοι με τις πρόνοιες του Ποινικού Κώδικα και με τον Εξουσιοδοτικό Νόμο περί Πειθαρχίας εν ταις Φυλακαίς Νόμο, (Κεφ. 286 και Νόμος Αρ. 85/83).

25 Κατά την ακρόαση της έφεσης, ο δικηγόρος του εφεσείοντα απέσυρε την έφεση και την αίτηση στην έκταση που αναφέρεται στο προνομιακό ένταλμα Certiorari.

30 Το εποπτικό ένταλμα certiorari, ανεξάρτητα από την έκταση εφαρμογής του στην Αγγλία, στην Κύπρο έχει περιοριστεί, λόγω της εισαγωγής της Αναθεωρητικής Δικαιοδοσίας με το Άρθρο 146 του Συντάγματος, μόνο για δικαστικές πράξεις και όχι για διοικητικές αποφάσεις, πράξεις ή παραλείψεις - [βλ., μεταξύ άλλων, *Hussein Ramadan and Electricity Authority of Cyprus and Another* 1 R.S.C.C. 49, *Vassiliou & Another v. Disciplinary Committees* (1979) 35 1 C.L.R. 46, *In re Frangos*, (1981) 1 C.L.R. 691 και έφεση *Frangos v. Medical Disciplinary Board* (1983) 1 C.L.R. 256, *Christofi and Others v. Iacovidou* (1986) 1 C.L.R. 236, στη σελ. 247].

Το δικαίωμα προσωπικής ελευθερίας διακηρύσσεται και διασφαλίζεται από το Άρθρο 11 του Συντάγματος. “Ουδείς στερείται της ελευθερίας αυτού, ειμή ότε και όπως ο νόμος ορίζει”, στις περιπτώσεις που αναφέρονται εξαντλητικά στο Άρθρο αυτό.

Η παράγραφος 7 του Άρθρου 11 προβλέπει:-

5

“7. Πας στερηθείς της ελευθερίας αυτού διά συλλήψεως ή κρατήσεως δικαιούται να προσφύγη εις το αρμόδιον δικαστήριο, ίνα τούτο κρίνη ταχέως την νομιμότητα της κρατήσεως και διατάξη την απόλυσιν αυτού, εάν η κράτησις δεν είναι νόμιμος.”

10

Η παράγραφος 7 είναι πιστή αντιγραφή της παραγράφου 4 του Άρθρου 5 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την προστασίαν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που κυρώθηκε με τον περί της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την προστασίαν των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Κυρωτικός) Νόμο του 1962, (Αρ. 39/62).

15

Το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο, στην υπόθεση *Phedias Kyriakides and The Republic* (Minister of Interior) 1 R.S.C.C. 66, είτε στη σελ. 75:

“In view of the interpretation of paragraph 1 of Article 146 already made in relation to objection (a) above, it follows that under paragraph 7 of Article 11 relevant proceedings will lie either before the Supreme Constitutional Court under Article 146 or before the High Court under paragraph 4 of Article 155, depending on whether or not the acts causing the deprivation of liberty amount to an exercise of ‘executive or administrative authority’ within Article 146.”

20

25

Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει, με βάση την παράγραφο 4 του Άρθρου 155 του Συντάγματος, αποκλειστική δικαιοδοσία να εκδίξει προνομακά εντάλματα, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και τα εντάλματα της φύσεως Habeas Corpus.

30

Το ένταλμα Habeas Corpus εισήχθη στην Κύπρο από την Αγγλία στα χρόνια της Αγγλοκρατίας.

Το Habeas Corpus ad subjiciendum είναι προνομακή διαδικασία για τη διασφάλιση της ελευθερίας του πολίτη. Παρέχει αποτελεσματικό μέσο άμεσης απελευθέρωσης από παράνομη ή αδικαιο-

35

λόγητη κράτηση, είτε στη φυλακή, είτε σε ιδιωτικό χώρο, από αρχή ή ιδιώτη. Με το ένταλμα αυτό διατάσσεται η προσαγωγή του κρατουμένου στο Δικαστήριο και η έρευνα αναφορικά με την αιτία της φυλακίσεως ή κρατήσεώς του. Εάν δεν υπάρχει νόμιμη δικαιολογία για την κράτηση, διατάσσεται η απόλυση του κρατουμένου.

Η ιστορία του εντάλματος αυτού αρχίζει πριν από το 1215 -τη Magna Charta. Βελτιώθηκε και αναπτύχθηκε με νομοθεσία, κυρίως με τους Habeas Corpus Act του 1679 και Habeas Corpus Act του 1816.

Ο κρατούμενος, ή, σε αδυναμία τούτου, πρόσωπο άλλο για λογαριασμό του, μπορεί να αποταθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο για την έκδοση του εντάλματος αυτού.

Στην Κύπρο δεν έχουν εκδοθεί διαδικαστικοί κανονισμοί, οι οποίοι να διέπουν τη διαδικασία έκδοσης των προνομακών ενταλμάτων.

Πριν την Ανεξαρτησία, το Άρθρο 30 του περί Δικαστηρίων Νόμου, Κεφ. 11, της Κωδικοποίησης των Νόμων της Κύπρου του 1949, πρόβλεπε ότι, σε περίπτωση που δεν θα υπήρχε νόμος ή διαδικαστικός κανονισμός που να προνοούσε για τη διαδικασία, το Δικαστήριο θα ασκούσε τη δικαιοδοσία του σύμφωνα με την πρακτική και τη δικονομία που τηρούν τα Άγγλικά Δικαστήρια, so far as circumstances permit, (όσο οι περιστάσεις το επιτρέπουν) - (βλ. **Rudolf Schmucl v. The Officer in Command, Illegal Jewish Immigrants' Camp, Karaolos VIII C.L.R. 158**, στη σελ. 161).

Μετά την Ανεξαρτησία, το Δικαστήριο, με συνέπεια, ακολούθησε δικαστική πρακτική ανάλογη, αλλά όχι ταυτόσημη, με την πρακτική που πρόβλεπαν οι Αγγλικοί Διαδικαστικοί Κανονισμοί πριν την Ανεξαρτησία.

Το ίδιο ακολούθησαν και άλλες χώρες πρώην Αγγλικές αποικίες.

Είναι καθοδηγητικό το ακόλουθο απόσπασμα από την υπόθεση του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Αγίου Μαυρικίου **Berenger and Others v. Goburdhum and Others** [1986] L.R.C. (Const) 707, στις σελ. 711 - 712:-

"Counsel ... submitted that this Court has 'irrevocably committed' itself to follow English procedure in these matters, since it has

conceded that our administrative law is the same as English law. To our minds that proposition carries things a little too far. This Court has indeed said that, in cases such as applications for what were termed prerogative orders (as in a number of other matters), where our rules of procedure are silent, it will follow English practice, or be guided by it. But it has also said, and this in our view is the more correct approach, that it will not blindly and in every respect apply to Mauritius the English Rules of the Supreme Court (See *Mardaye v. Police Service Commission* [1984] SCJ 246). Still less would it be appropriate for this Court to do so in relation to rules which are now embodied in the U.K. Supreme Court Act 1981. No one could be heard to suggest that we should be subject to the will of the Parliament of another State.”

Η αίτηση για Habeas Corpus ρυθμίζεται από τους παλαιούς Αγγλικούς Κανονισμούς, Ο. 59, πρ. 15 - 23, The Administration of Justice Act 1960, section 14. (Βλ., επίσης, The Practice on the Crown Side, Short - Mellor, σελ. 305, ειδικά σελ. 319 και επόμενα και Halsbury's Laws of England, Τέταρτη Έκδοση, Τόμος 11, σελ. 783, Κεφάλαιο “Procedure on Habeas Corpus, A. Application for the Writ”.)

Για την υποβολή αίτησης για έκδοση των άλλων προνομιακών ενταλμάτων είναι αναγκαία η άδεια του Δικαστηρίου. Για τη χορήγηση της άδειας, ο αιτητής πρέπει να ικανοποιήσει το Ανώτατο Δικαστήριο ότι έχει “εκ πρώτης όψεως” υπόθεση και/ή ότι υπάρχει συζητήσιμο ζήτημα - [βλ., μεταξύ άλλων, *In re Kakos* (1985) 1 C.L.R. 250, *Γεώργιος Ανθίμου* (1991) 1 Α.Α.Δ. 41].

Για την υποβολή αίτησης για ένταλμα Habeas Corpus καμιά άδεια δεν ήταν ποτέ, σε όλη τη μακράιωνη ιστορία του εντάλματος αυτού, αναγκαία. Ο λόγος είναι προδήλος. Αίτηση για την ελευθερία του ατόμου δεν υποβάλλεται ύστερα από άδεια.

Η Αγγλική Δικονομία και διαδικασία δεν προβλέπουν αίτηση για άδεια για καταχώριση αίτησης για έκδοση εντάλματος Habeas Corpus, ενώ προβλέπουν τέτοια αίτηση για τα άλλα προνομιακά εντάλματα.

Η μονομερής αίτηση, στην παρούσα περίπτωση, ήταν μάταιη, χωρίς κανένα χρήσιμο σκοπό.

Η δικονομική παράβαση, στην περίπτωση αυτή, είναι ουσιώδης και η αίτηση είναι άκυρη από την αρχή.

Η αίτηση και, κατ' επέκταση, η έφεση, θα απορριφθούν, για το λόγο που έχει προεκτεθεί.

5 Για τον ίδιο λόγο, το Δικαστήριο δεν θα υπεισέλθει στα ζητήματα που αποφάσισε το πρωτόδικο Δικαστήριο, τα οποία παραμένουν ανοικτά.

Η έφεση απορρίπτεται.